

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.461/2015/6.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Almásy Mária előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

Mizik Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Mizik Andrea ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

Tóvizi Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: Tóviziné dr. Kovács Ibolya ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.748/2014/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 36.P.20.419/2012/59.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg az államnak, külön felhívásra térítsen meg 109.200 (százkilencezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2003. április 17-én motorkerékpárral közlekedve az alperes biztosítottja által okozott közlekedési balesetben megsérült; kétoldali mellkasfali zúzódást, a jobb VI. borda elmozdulás nélküli törését, a jobb VII-VIII. borda elmozdulással járó törését, mellhártyaszakadást, jobb oldali vérmell kialakulását, kétoldali részleges tüdőelégztelenséget, a szeméremcsontok közötti ízesülés szétválását, és a környező lágy

részek zúzódását, bal szeméremcsont alsószár törését, a keresztcsont, csípőcsont ízületek kétoldali szétválását, bal csípőízületi vápa törését, a bal térd hámoszsolását, a bal sípcsont térdízületi végelmozdulás nélküli ízületbe hatoló törését, a jobb combon vértasak képződését szenvedte el. A súlyos baleseti sérülés, a többszörös csonttörés és a szövődményes gyógyulás miatt a perbeli sérülések tényleges gyógytartama 1 évben határozható meg, a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenésének mértéke mintegy 40%. Sérülései miatt a korábbi sport- és hobbitevékenység végzésére nem képes, hosszadalmas állást, járást, lépcsőzést igénylő munkakört, nehéz fizikai munkát nem tud végezni. A gerinc- és csípőmozgásai beszűkültek, fájdalmasak, a bal térd és a jobb alsó lábszára duzzadtabb, térdmozgásai beszűkültek, járása enyhén aszimmetrikus. Köszvényes betegsége, a vérképzőrendszeri zavara és vérnyomásbetegsége, valamint gerinc elfajulása a baleset előtt is fennállt, azonban számára panaszokat nem okozott. A baleseti sérüléseknek a természetes kórokú gerincbetegségére állapotrosszabbító hatása volt.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a módosított keresetében a balesettel összefüggésben keletkezett vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte az alperes kötelezését.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy a felperes bizonyított kárigényét a peren kívüli kárrendezés során teljesítette.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az új eljárás során meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 3.937.491 forint és törvényes mértékű késedelmi kamatának a megfizetésére, 2014. október 1-től havi 105.923 forint járadék megfizetésére azzal, hogy ebből 82.723 forintot a felperes öregségi nyugdíjkorhatárának eléréséig, a fennmaradó összeget véghatáridő nélkül köteles teljesíteni. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperes vagyoni kárigényei közül a háztartási, ház körüli munka kisegítő járadékigényét azért tartotta alaposnak, mert az orvosszakértői vélemény egyértelműen megállapította, hogy a közepesen nehéz, a nehéz és a kifejezetten nehéz háztartási és ház körüli munkák vonatkozásában kisegítőre szorul, ennek igénybevételét a tanúk tanúvallomásukkal alátámasztották. A bíróság a kárkori ár- és értékviszonyokra tekintettel, mérlegeléssel határozta meg az ezzel kapcsolatos többletköltségét. A szakértői vélemény alapján egy évre minden háztartási és ház körüli munka vonatkozásában kisegítőre szorult; erre az időszakra havi 20.000 forintban állapította meg a többletköltséget, 2004. április 18-tól 2009. december 31-ig havi

15.000 forintban, 2010. január 1-től havi 18.000 forintban határozta meg a járadékot. Figyelembe vette a bíróság a döntésénél, hogy a felperes kertés családi házban él és csak a könnyebb munkákat tudja elvégezni. Hátralékként összesen 2.292.000 forintot állapított meg, az alperes peren kívül teljesített 144.000 forintot, a korábbi előzetesen végrehajtható ítélet alapján történt teljesítést is beszámítva (1.899.649 forint) 392.351 forint, és annak 2008. november 19. napjától járó kamata, 2014. október 1-től pedig havi 18.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

- [5] Az elsőfokú bíróság gyógyszerek, vitaminok többletköltségének a megállapításánál a gyógytartam idejére figyelembe vette, hogy a felperes elfogadta az alperes által a pert megelőzően kifizetett 60.000 forint teljesítését. A felperes a módosított keresetében 2004. április 18-tól a jövőre nézve is havi 2.200 forint járadék megfizetését kérte, amely követelést az elsőfokú bíróság a bizonyítékok - orvosszakértői vélemény, felperes előadása - alapján elfogadta alaposnak. A havi 1 doboz fájdalomcsillapító és 1 db kenőcs költségeinek a térítése a balesettel okozati összefüggésben az alperest terheli; 2004. április 18-tól 2014. szeptember 30-ig 275.800 forint hátralék, 2014. október 1-től pedig havi 2.200 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest véghatáridő nélkül. Rámutatott arra, nem látta bizonyítottnak, hogy a korábbi előzetesen végrehajtható, de hatályon kívül helyezett ítélet alapján e címen teljesített volna az alperes; az alperes kimutatásában ilyen jogcímen kifizetés nem szerepel.
- [6] A felperes jövedelemveszteség címen követelt keresetét az elsőfokú bíróság a jogalap, és túlnyomórészt az összegszerűség vonatkozásában is alaposnak találta. Megállapította, hogy a balesetet megelőzően a felperes munkaviszonnyal nem rendelkezett. 2003. április 15-én munkaszerződést írt alá, amely alapján 2003. április 21-én állt volna munkába üzletkötőként, havi 220.000 forint bruttó fizetés mellett. A munkát felvenni a perbeli baleset miatt nem tudta, és a gyógytartamot követően sem képes a munka elvégzésére, mert maradványállapota sem végzettségének megfelelő munka, sem nehéz fizikai munkavégzéssel, tartós állással, üléssel, emeléssel, guggolással, hajolással járó munka elvégzésére nem teszi alkalmassá. A baleset napjától 2003. december 31-ig a munkaszerződésben megjelölt összeg figyelembevételével állapította meg a felperes keresetveszteségét, 2004. január 1-től pedig a mindenkor minimálbér összege alapján határozta meg a járadék összegét, ebből 2012-2014. év vonatkozásában levonta a felperes részére kifizetett ápolási díj összegét, így a hátralék összesen 8.998.275 forint, 2014. október 1-től havi 82.723 forint járadék megfizetésére kötelezte a felperes öregségi nyugdíjkorhatárának eléréséig, amely a havi 101.500 forint minimálbér és a munkavállalói járadék különbözete.
- [7] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése

folytán eljárta másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és az alperes marasztalását 4.251.796 forintra, és ebből 1.122.289 forint után 2011. június 15-től, míg 3.125.507 forint után 2013. május 15-től a kifizetésig az ítéletben megjelölt mértékű késedelmi kamatára felemelte. Az alperest mentesítette a felperes javára perköltség fizetése alól és a felperest kötelezte 127.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. Rendelkezett a kereseti és fellebbezési illeték megfizetéséről, valamint az állam által előlegezett szakértői díj viseléséről, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította az ítélet indokolásában, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, a döntésével a kulturális többletköltség iránt igény, valamint az alperes részteljesítéseinek elszámolása tekintetében nem értett egyet. Rámutatott arra, hogy a szakértői vélemény megállapítása szerint a felperes nem alkalmas a nehéz fizikai, illetve a tartós állással, emeléssel, hajolással járó munkák végzésére. Baleseti maradványállapota minden olyan tevékenységét nehezíti, ami a bal alsó végtag, csípő és gerinc fokozott igénybevételével jár. Egy évig minden, jelenleg a bal alsó végtagot, csípőt és gerincet fokozottan terhelő, közepesen nehéz háztartási és ház körüli munkák tekintetében szorul kiegészítőre. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok alapján helyesen állapította meg a felperes kiesett háztartási és ház körüli tevékenységének az ellenértékét, annak mértéke igazodik a felperes egészségi állapotának változásához, és az eltelt idő alatt módosuló ár- és értékviszonyoknak is megfelel. Az elsőfokú bíróság által megállapított járadékot az alperes azért is alaptalanul támadta, mert az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatai szerint annak mértékét havi 15.000 forint erejéig nem tette vitássá.

- [8] A jövedelemveszteség körében megállapította a másodfokú bíróság, hogy az alperes nem vitatta a felperesnek a baleset előtt két nappal korábban kötött munkaszerződése alapján a baleseti sérülései gyógytartamának idejére számított jövedelemveszteségét. A csatolt szerződés szerint a felperes munkaviszonya határozatlan időre jött volna létre, ennek következtében a munkaviszony tényének elfogadásából egyúttal az is következett, hogy a felperes a gyógytartam idejét követően is számíthatott legalább a mindenkori minimálbérnek megfelelő jövedelemre. Az alperes ezért a saját nyilatkozatára figyelemmel alaptalanul kifogásolta a jövedelempótló járadékban való marasztalását. A jövedelemkiesés tényének elfogadása esetén nem volt jelentősége annak, hogy a felperes korábban bejelentett munkahellyel, adózott jövedelemmel egyáltalán nem rendelkezett. A járadék összegét pedig az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján, helyes számítás eredményeként állapította meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak megváltoztatásával a jövedelempótló járadékfizetési kötelezettség alóli „mentesítését”, valamint a ház körüli, háztartási kisegítő járadékfizetési kötelezettségének 2014. április 18-tól havi 10.000 forintra leszállítását, a gyógyszerköltség címén a járadék havi 2.000 forintot meghaladó elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő, a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik; a bíróság a bizonyítékok téves, és kirívóan okszerűtlen értékelésével helytelen jogi következtetést vont le. A jövedelemveszteség címén megítélt járadéknál vitatta az alperes a perben, hogy a baleset előtt adózott jövedelemmel nem rendelkező felperes az ítéletekben meg sem indokolt 100%-os mértékű minimálbérnek megfelelő jövedelempótló járadékra jogosult, amelyet a kifizető alperes az érvényes jogszabályok értelmében szükségszerűen adózott jövedelempótló járadékként folyósít. Ez a felperes javára a káronszerzés tilalmába, a Ptk. 356-357. §-ába ütközik. A felperes a baleset előtt a munkavégzésben nem volt akadályozott, ennek ellenére nem igazolt a baleset előtt csaknem hét évig legális jövedelmet. Ez a felperesnek olyan felróható magatartása, amire tekintettel nem jogosult elmaradt jövedelem térítésére. Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a baleset előtti jövedelem igazolására csak bérszámfejtő lap szolgálhat és ez nem pótolható tanúvallomásokkal. Az ítéletben írtakkal szemben az alperes nem fogadta el az egy évre járó jövedelemveszteséget. Ha a bíróság a cégbíróságon még be nem jegyzett cég által létesített munkaszerződést érvényesnek tekintené is, csak egy évig alapíthatna erre igényt a felperes. A bíróságok nem adták a döntésükben elfogadható jogi indokát annak, hogy egy 40%-ban csökkent munkaképességű, nem rokkant, nem munkaképtelen ember, aki 100%-os erőnléti állapotában nem szerzett igazolt jövedelmet, milyen különös méltánylást érdemlő okból vált a nyugdíjkorhatár eléréséig jogosulttá 100%-os mértékű jövedelempótló járadékra. A felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, a műhelyét, ahol korábban esetenként munkát végzett, felszámolta, és nem folytatta ezt a tevékenységet, akár segítséggel is; az alperes hivatkozása értékeletlen maradt. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bírósághoz 2015. február 14-én benyújtott beadványában leírta, hogy a felperes az önkormányzattól segélyben részesül, ezt a jogi képviselő vitatta, de azóta bizonyossá vált, hogy havi 22.800 forint járadékot kap a felperes. Megalapozatlan a jogerős ítélet a havi 10.000 forintot meghaladó összegben megállapított háztartási, ház körüli kisegítő járadék vonatkozásában; ilyen mértékű kiadás és a felperes tevékenységi körében nehéz, közepesen nehéz fizikai munka felmerülése sem igazolt. A felperes az általa becsatolt OEP igazolással maga támasztotta alá, hogy nem haladja meg a havi 2.000 forintot az általa kiváltott gyógyszerek értéke.

[10] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet támadott részeinek hatályban tartását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kérelem konkrét jogszabálysértést nem tudott igazolni. A jövedelemveszteség vonatkozásában az alperes nem jelölte meg a konkrét jogszabálysértés mibenlétét, a Ptk.-ra történő hivatkozás alapján pedig csak a jövedelemveszteség megállapítására vonatkozó szabályok vezethetők le. Nem állapítható meg ugyanakkor az a hivatkozás, miszerint a károsult kizárólag abban az esetben lenne jogosult jövedelemveszteségre, amennyiben a baleset előtt a bejelentett, adózott jövedelemmel rendelkezett volna. Az alperes által a másodfokú eljárásban hivatkozott, de nem bizonyított a felperes részére az önkormányzat által folyósított szociális segély, az a jövedelemveszteség számításánál nem jön figyelembe, annak összegét levonásba helyezni nem lehet. Az alperes hivatkozott erre a másodfokú eljárásban, de nem bizonyította, a felülvizsgálati eljárásban pedig ez az igény már nem érvényesíthető. A háztartási és ház körüli kisegítés többletköltségénél az alperes az elsőfokú eljárásban elismerő nyilatkozatot tett 15.000 forint erejéig, így a járadék leszállítására szintén nincs alap; kirívó okszerűtlen mérlegelés sem állapítható meg e körben. A gyógyszerköltség vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az alperes fellebbezésében nem támadta az elsőfokú ítélet e részét, ezért ellene felülvizsgálatnak sincs helye.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

[12] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[13] Az alperes a jogerős ítéletből három címen megítélt kártérítési tételt támadott, valamennyi járadék formájában megítélt kártérítés. Ezek a jövedelempótló, a háztartási kisegítő és ház körüli munkák költségpótló és a gyógyszerköltség járadéka. Az igények felülvizsgálatban való megítélése szempontjából elsődleges, hogy milyen nyilatkozatai voltak az alperesnek az eljárásban, illetőleg milyen tartalmú volt a rendes jogorvoslata. Ezek mellett, ezt követően kellett vizsgálni, hogy jól érvényesültek-e a bizonyítékértékelés eljárásjogi és a kártérítés ide tartozó anyagi jogi szabályai.

[14] A jövedelempótló járadékot az alperes mindvégig elutasítani kérte, miként a felülvizsgálatban is. Az igény megítéléséhez fontos tény, hogy bár a felperes a káreset előtt munkaviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezett, ugyanakkor az is igazolt, hogy a

felperes a baleset előtt munkaszerződést kötött, mégpedig határozatlan időre. Ebből pedig okszerű következtetése a jogerős ítéletnek az, hogy ha nincs a baleset, dolgozott volna, illetőleg, hogy az egyéves gyógytartamot követően munkát végezhetett volna, ami a baleset miatt nem történhetett meg; így valóban, legalább a mindenkor minimálbérhez hozzájutott volna, mint jövedelemhez. A káreset előtti adózott jövedelem megléte nem feltétele ilyen címen a jövedelemveszteség megítélésének; az adott esetben a felperesnek a 8 hónapra magasabb összegű igénye, azt követő időre pedig a minimálbér összegű követelése volt. Az alperes másodlagosan arra is hivatkozott, hogy teljes mértékben e címen nem felelhet, mert az orvosszakértő is megállapította, a többféle természetes eredetű megbetegedései miatt már a káreset előtt is valójában csökkent mértékű volt a munkaképessége, az alperes pedig az azt tovább rontó állapot következményeinek felel, ezért 100%-os mértékű jövedelemveszteséget nem kell fizetnie. Ennek az igénynek a megítélésénél az tartható lényegesnek, hogy a felperes előzetes állapota ellenére mégiscsak a baleseti állapotrosszabbodás következtében vált alkalmatlanná a munkavégzésre (vagyis anélküli állapotában alkalmas volt). A baleset után alkalmatlanná vált a munkavégzésre, mert a munkaképességét a baleset következményei miatt veszítette el. Ennek az igénynek az alapját ez adja egészében, ezért teljes az alperes felelőssége, a százalékos szétválasztás formális és spekulatív okoskodás csupán.

- [15] Az alperes állításáról a felperes részére adott segéllyel kapcsolatban az mondható, hogy erre csak hivatkozás volt a perben, ennek a bizonyítására nem került sor, és ahogy erre a felperes helyesen hivatkozott a felülvizsgálati ellenkérelmében, a felülvizsgálati eljárásban ennek pótlására már nem kerülhet sor. Egyébként, ha rászorultsági alapon kapta ezt a felperes, akkor ez járhat is a részére, míg ha a jövedelem hiányával van összefüggésben, akkor pedig ezen a jogerős ítélet jövedelempótlása változtatott.
- [16] A háztartási és ház körüli kisegítés költsége együttes érvényesítése történt. Itt lényegesek az alperes nyilatkozatai a perben; az elsőfokú eljárás során 15.000 forint összegben az igényt elismerte, majd a fellebbezésében 10.000 forint megállapítását kérte. E körben a jogerős ítélet helytálló döntését jól megindokolta. A lényege szerint a felperes e munkák körében segítőre szorul, ennek pedig költsége van. Itt valójában összegszerűségi vita van, mert az alperes csak 10.000 forintot fogad el indokoltnak, ahogy erre a fellebbezésében is hivatkozott. Az állapot mellett annak van jelentősége, hogy az ténylegesen milyen körben nem teszi lehetővé a saját munkavégzést és pótlás kell, továbbá ezzel összefüggően annak, hogy ez milyen munkákat, milyen terjedelemben, milyen időszükséglettel és milyen költséggel áron pótolható. Az e körben megállapított járadékigénnyel

kapcsolatban a jogerős ítélet bizonyítékértékelése jó, az összevont igényekre megállapított összeg pedig egyáltalán nem eltúlzott.

- [17] A gyógyszerköltség vonatkozásában helyesen hivatkozik a felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy ezt az igényt az alperes a fellebbezésében nem támadta, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárás során ezt nem vizsgálhatta, mert az ítéletnek e rendelkezése már első fokon jogerőre emelkedett.

A döntés elvi tartalma

- [18] A jogerős ítélet helyesen, iratellenesség és okszerűtlen következtetés nélkül, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak alapján értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, elfogadható indokát adta, hogy a felperes a baleset miatt vált alkalmatlanná a munkavégzésre, ezért a keresetében követelt jövedelempótló járadékra alappal tart igényt, ahogy helytállóan állapította meg a háztartási és ház körüli segítség költségigényét is, és annak összege is helyes.

Záró rész

- [19] A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [20] A Pp. 270. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a Pp. 78. §-a alapján kötelezte az alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. május 25.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági ügyintéző
HM